

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پدر و مادر امیرالمؤمنین سلام الله عليه؛ پدر و مادر رسول خدا صلی الله عليه و آله

قسمت دوم؛ سحر یکشنبه ۷ اردیبهشت ۹۹

سوره ضحی - آیه ۶

أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى مگر تو را کودکی یتیم نیافت پس به تو پناه داد؟

✓ حضرت ابوطالب از اولیاء ویژه الهی

الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْقَارِسِيِّ عَنْ أَبِي حَنِيفَةَ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنِ الْوَلِيدِ
بْنِ أَبَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُسْكَانَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ع إِنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ
أَسَدٍ جَاءَتْ إِلَى أَبِي طَالِبٍ لِتُبَشِّرَهُ بِمَوْلِدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ أَبُو طَالِبٍ : **اضْبِرِي
سَبْتًا أَبْشُرِكِ بِمِثْلِهِ إِلَّا التُّبُوَّةَ** وَ قَالَ السَّبْتُ ثَلَاثُونَ سَنَةً وَ كَانَ بَيْنَ رَسُولِ اللَّهِ وَ أَمِيرِ
الْمُؤْمِنِينَ ثَلَاثُونَ سَنَةً.

الكافي (ط - الإسلامية)، ج ۱، ص: ۴۵۳

امام صادق عليه السلام فرمودند: جناب فاطمه بنت اسد نزد ابی طالب آمد تا مزده ولادت پیغمبر را به او رساند، حضرت ابو طالب فرمود: سبتی صبر کن! من تو را به مولودی همانند او جز در مقام نبوت مزده می دهم. فرمود: سبت سی سال است و میان ولادت رسول خدا صلی الله عليه وآله و ولادت امیرالمؤمنین عليه السلام سی سال فاصله بود.

علامه مجلسی عليه الرحمة ذیل این حدیث می فرماید: يدل علي تقدم إيمان أبي طالب و

أنه كان من الأوصياء، و أمينا على أسرار الأنبياء مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج ۵، ص: ۲۷۸

✓ مظلومیت حضرت ابوطالب علیه السلام

عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ، عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ:
عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: «إِنَّ مَثَلَ أَبِي طَالِبٍ مَثَلُ أَصْحَابِ الْكَهْفِ، أَسْرُوا
الْإِيمَانَ وَأَظْهَرُوا الشُّرْكَ، فَآتَاهُمُ اللَّهُ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ»

کافی (ط - دار الحدیث)، ج ۲، ص: ۴۶۲

حکایت ابو طالب حکایت اصحاب کهف است که ایمان را نهان کردند و شرک را اظهار
داشتند، پس خدا پاداششان را مضاعف داد. (یک بار بجهت ایمان آوردن و یک بار
بجهت تقیه).

✓ دفاع اهل بیت از ایمان جناب ابوطالب علیه السلام

الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ وَ مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِسْحَاقَ عَنْ بَكْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْأُرْدِيِّ عَنْ
إِسْحَاقَ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ ع قَالَ: قِيلَ لَهُ إِنَّهُمْ يَزْعُمُونَ أَنَّ أَبَا طَالِبٍ كَانَ كَافِرًا فَقَالَ **كَذَّبُوا
كَيْفَ يَكُونُ كَافِرًا وَ هُوَ يَقُولُ:**

أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّا وَجَدْنَا مُحَمَّدًا نَبِيًّا كَمُوسَى حُطَّ فِي أَوَّلِ الْكُتُبِ

وَ فِي حَدِيثٍ آخَرَ " **كَيْفَ يَكُونُ أَبُو طَالِبٍ كَافِرًا وَ هُوَ يَقُولُ:**

لَقَدْ عَلِمُوا أَنَّ ابْنَائَنَا لَا يُكْذَبُ لَدَيْنَا وَلَا يُعْبَأُ بِقَبِيلِ الْأَبَاطِلِ

وَ أَبْيَضُ يُسْتَسْقَى الْعِمَامُ بِوَجْهِهِ ثِمَالُ الْيَتَامَى عِصْمَةٌ لِلْأَرَامِلِ

کافی (ط - دار الحدیث)، ج ۲، ص: ۴۶۲

به امام صادق علیه السلام عرض شد برخی میپندارند جناب ابوطالب کافر بوده است؛ حضرت فرمودند: دروغ میگویند! چگونه کافر بوده در حالیکه درباره رسول خدا صلی الله علیه وآله این چنین سروده:

مگر نمیدانند که ما مجد را مانند موسی پیغمبری یافته‌ایم که در کتابهای نخست نامش نوشته شده است؟!

و در حدیث دیگر فرمود: چگونه می‌شود که ابو طالب کافر باشد؟ در صورتی که میگوید:

مردم میدانند که ما فرزند خود (پیامبر) را تکذیب نمیکنیم و به او ایمان داریم و بسخن یاوه سرایان نیز اعتنا نمی‌کنیم.

آن سپید رویی که به آبروی او درخواست باران و رحمت میکنند ، همو که فریادرس یتیمان و پناه بی‌کسان است.

✓ شعری که حضرت زهرا سلام الله علیها پسندیدند

... فَأَخَذَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ رَأْسَهُ فَوَضَعَهُ فِي حَجْرِهِ فَأَغْمِيَ عَلَيْهِ فَأَكَبَّتْ فَاطِمَةُ عَلَيْهَا
السَّلَامُ تَنْظُرُ فِي وَجْهِهِ وَتَنْدُبُهُ وَتَبْكِي وَتَقُولُ:

وَأَبْيَضُ يُسْتَسْقَى الْعَمَامُ بِوَجْهِهِ ثِمَالُ الْيَتَامَى عِصْمَةٌ لِلْأَرَامِلِ

الإرشاد في معرفة حجج الله على العباد، ج ۱، ص: ۱۸۶

... چون امیرالمومنین علیه السلام سر رسول خدا صلی الله علیه و آله را به دامن گرفت ، آنحضرت از حال برفت. پس حضرت فاطمه سلام الله علیها پیش آمده، خود را بر او افکند و در حالیکه به چهره پدر نگاه میکرد، با اشک و آه شعر ابوطالب را زمزمه میفرمود:

آن سپید رویی که به آبروی او درخواست باران و رحمت میکنند ، همو که فریادرس یتیمان و پناه بی کسان است.

✓ مقام حضرت ابوطالب علیه السلام در قیامت

أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَبُو مُحَمَّدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ هَمَّامٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدِ الْبَرْقِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سِنَانٍ، عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ)، عَنْ آبَائِهِ (عَلَيْهِمُ السَّلَامُ)، عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ)، قَالَ:

كَانَ ذَاتَ يَوْمٍ جَالِسًا بِالرَّحْبَةِ وَ النَّاسُ حَوْلَهُ مُجْتَمِعُونَ، فَقَامَ إِلَيْهِ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، إِنَّكَ بِالْمَكَانِ الَّذِي أَنْزَلَكَ اللَّهُ بِهِ، وَ أَبُوكَ يُعَذَّبُ بِالنَّارِ! فَقَالَ لَهُ: مَا فَضَّ اللَّهُ فَآكَ، وَ الَّذِي بَعَثَ مُحَمَّدًا بِالْحَقِّ نَبِيًّا، لَوْ شَفَعَ أَبِي فِي كُلِّ مُذْنِبٍ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ لَشَفَعَهُ اللَّهُ (تَعَالَى) فِيهِمْ، أَبِي يُعَذَّبُ بِالنَّارِ وَ ابْنُهُ قَسِيمُ النَّارِ! ثُمَّ قَالَ: وَ الَّذِي بَعَثَ مُحَمَّدًا بِالْحَقِّ نَبِيًّا، إِنَّ نُورَ أَبِي طَالِبٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لِيُطْفِئُ أَنْوَارَ الْخَلْقِ إِلَّا خَمْسَةَ أَنْوَارٍ: نُورَ مُحَمَّدٍ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ)، وَ نُورِي، وَ نُورَ فَاطِمَةَ، وَ نُورِي الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ وَ مَنْ وَلَدَهُ مِنَ الْأَيْمَةِ، لِأَنَّ نُورَهُ مِنْ نُورِنَا الَّذِي خَلَقَهُ اللَّهُ (عَزَّ وَ جَلَّ) مِنْ قَبْلِ خَلْقِ آدَمَ بِالْفِي عَامٍ.

الأمالی (للطوسي)، النص، ص: ۳۰۵

امام صادق از پدران‌ش علیهم السلام روایت میکند که روزی امیرمومنان علیه السلام در میدان شهر نشسته و مردم اطراف ایشان جمع بودند. پس یکنفر برخاست و گفت: ای امیرمومنان ! خداوند شما را در جایگاه و رتبه ی والایی قرار داده در حالیکه پدرت در آتش عذاب میشود! امیرمومنان علیه السلام در پاسخ او فرمودند: خاموش باش . بخدا سوگند اگر پدرم برای تمام گنهکاران روی زمین شفاعت کند، شفاعتش پذیرفته میشود.

آیا پدرم در آتش عذاب میشود در حالیکه پسرش تقسیم کننده بهشت و جهنم است؟! سپس فرمود: قسم بخدا نور ابوطالب در قیامت، بر نور همه آفریدگان جز پنج نور غلبه خواهد کرد: نور محمد صلی الله علیه وآله، نور من، نور فاطمه، نور حسن و حسین و امامان از فرزندان حسین علیهم السلام. چرا که نور او از نور ماست که خداوند دوهزار سال پیش از خلقت آدم آن نور را آفریده است.

✓ مقام والای جناب فاطمه بنت اسد

حَدَّثَنَا الشَّيْخُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ الطُّوسِيُّ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ)، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَبُو الْحَسَنِ مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ شَادَانَ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَيُّوبَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ الْحَسَنِ الْقَاضِي، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو حَبِيبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنِي سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ، عَنِ الرَّهْرِيِّ، عَنِ عَائِشَةَ. قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ شَادَانَ: وَ حَدَّثَنِي سَهُلُ بْنُ أَحْمَدَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عُمَرَ الرَّبِيعِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنِ قَتَادَةَ، عَنِ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ.

قَالَ ابْنُ شَادَانَ: وَ حَدَّثَنِي إِبرَاهِيمُ بْنُ عَلِيٍّ، بِإِسْنَادِهِ عَنِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ عَنِ آبَائِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ قَالَ: كَانَ الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَ يَزِيدُ بْنُ قَعْنَبِ جَالِسَيْنِ مَا بَيْنَ فَرِيقِ بَنِي هَاشِمٍ إِلَى فَرِيقِ عَبْدِ الْعَزَى بِإِزَاءِ بَيْتِ اللَّهِ الْحَرَامِ، إِذْ أَتَتْ فَاطِمَةُ بِنْتُ أَسَدِ بْنِ هَاشِمٍ أُمَّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ كَانَتْ حَامِلَةً بِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِتِسْعَةِ أَشْهُرٍ، وَ كَانَ يَوْمَ التَّمَامِ، قَالَ: فَوَقَفَتْ بِإِزَاءِ الْبَيْتِ الْحَرَامِ، وَ قَدْ أَخَذَهَا الطَّلُقُ، فَرَمَتْ بِطَرْفِهَا نَحْوَ السَّمَاءِ، وَ قَالَتْ: أَيُّ رَبِّ، إِيَّيْ مُؤْمِنَةٌ بِكَ، وَ بِمَا جَاءَ بِهِ مِنْ عِنْدِكَ الرَّسُولُ، وَ بِكُلِّ نَبِيٍّ مِنْ أَنْبِيَائِكَ، وَ بِكُلِّ كِتَابٍ أَنْزَلْتَهُ، وَ إِيَّيْ مُصَدِّقَةٌ بِكَلَامِ جَدِّي إِبرَاهِيمَ الْخَلِيلِ، وَ إِنَّهُ بَنَى بَيْتَكَ الْعَتِيقَ، فَأَسْأَلُكَ بِحَقِّ هَذَا الْبَيْتِ وَ مَنْ بَنَاهُ، وَ بِهِدَا الْمَوْلُودِ الَّذِي فِي أَحْشَائِي الَّذِي يُكَلِّمُنِي وَ يُؤَنِّسُنِي بِحَدِيثِهِ، وَ أَنَا مُوقِنَةٌ أَنَّهُ إِحْدَى آيَاتِكَ وَ دَلَائِلِكَ لَمَّا يَسَّرْتَ عَلَيَّ وَ لَدَاتِي.

امام صادق از پدرانش علیهم السلام نقل فرمود: عباس بن عبدالمطلب و یزید بن قعنب در برابر خانه خدا نشستند که فاطمة بنت اسد مادر امیرمومنان علیه السلام وارد شد، در حالیکه روز آخر بارداریش بود. او درحالیکه درد زایمان گرفته بود، روبروی خانه خدا ایستاد و نگاهش را به آسمان انداخت و این چنین فرمود: پروردگارا ! من به تو و به آنچه که فرستاده ات از پیشگامت آورده و به هر پیامبری از پیامبرانت و به هر کتابی که فرورستادی، ایمان داشته و به سخنان جدم ابراهیم خلیل باور دارم. همانا او خانه عتیق تو را بنا کرد.

پس به حق این خانه و کسی که آن را بنا نمود و به حق این کودکی که با من سخن میگوید و با گفتارش به من آرامش میدهد، و من یقین دارم که او یکی از آیات و نشانه های توست؛ از تو خواستارم که زایمانم را بر من آسان نمایی...

✓ بخدا قسم مادر من هم بود

حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ مَسْرُورٍ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ جَامِعِ الْحِمَيْرِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْبَرْقِيُّ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ خَلْفِ بْنِ حَمَّادِ الْأَسَدِيِّ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الْعَبْدِيِّ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ عَبَّادَةَ بْنِ رِئِجٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ قَالَ:

أَقْبَلَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ ذَاتَ يَوْمٍ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بَاكِياً وَهُوَ يَقُولُ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ مَهْ يَا عَلِيُّ فَقَالَ عَلِيُّ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَتَتْ أُمَّي فَاطِمَةُ بِنْتُ أَسَدٍ قَالَ فَتَبَى النَّبِيُّ ثُمَّ قَالَ رَحِمَ اللَّهُ أُمَّكَ يَا عَلِيُّ أَمَا إِنَّهَا إِنْ كَانَتْ لَكَ أُمَّاً فَقَدْ كَانَتْ لِي أُمَّاً خُذْ عِمَامَتِي هَذِهِ وَ خُذْ ثَوْبِي هَذَيْنِ فَكَفَّنِي فِيهِمَا وَ مِرِّ النَّسَاءَ فَلْيُحْسِنَنَّ غُسْلَهَا وَ لَا تُخْرِجَهَا حَتَّى أَجِيءَ فَأَلِي أَمْرَهَا ...

فَقَامَ إِلَيْهِ عَمَّارُ بْنُ يَاسِرٍ فَقَالَ فِدَاكَ أَبِي وَ أُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ لَقَدْ صَلَّيْتُ عَلَيْهَا صَلَاةً لَمْ تُصَلِّ عَلَيَّ أَحَدٍ قَبْلَهَا مِثْلَ تِلْكَ الصَّلَاةِ فَقَالَ يَا أَبَا الْيَقْظَانِ وَ أَهْلُ ذَلِكَ هِيَ مِنِّي وَ لَقَدْ كَانَ لَهَا مِنْ أَبِي طَالِبٍ وَ لَدَّ كَثِيرٌ وَ لَقَدْ كَانَ خَيْرُهُمْ كَثِيرًا وَ كَانَ خَيْرِنَا قَلِيلًا فَكَانَتْ تُشْبِعُنِي وَ تُجِيعُهُمْ وَ تَكْسُونِي وَ تُعْرِيهُمْ وَ تَدَهِّنُنِي وَ تُشَعِّتُهُمْ

الأمالی (للصدوق)، النص، ص: ۳۱۵

عبدالله بن عباس گفت: روزی علی بن ابی طالب علیه السلام گریان نزد رسولخدا صلی الله علیه و آله آمد، در حالیکه میفرمود: إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ رسولخدا فرمود: علی جان آرام باش! امیرمومنان فرمود: مادرم فاطمه بنت اسد از دنیا رفت! رسولخدا گریست و فرمود: علی جان! خدا رحمت کند مادرت را. اگر وی مادر تو بود، مادر من نیز بود. این عمامع و دو لباس مرا بگیر و وی را در این دو کفن کن

عمار بن یاسر گفت: فدایت گردم ای رسولخدا! برای وی نمازی خواندی که تا کنون برای کسی نخوانده بودی؟!

رسولخدا صلی الله علیه و آله فرمودند: ای ابایقظان! وی شایسته این رفتار بود. او از ابوطالب فرزندان بسیار داشت و دارایی آنان نیز فراوان بود، اما دارایی ما اندک بود. وی قبل از آنکه فرزندان را غذا دهد، مرا سیر میکرد و پیش از آنکه فرزندان را بپوشاند، لباس به تن من میکرد و سابق بر اینکه فرزندان را زینت دهد، سر مرا روغن میزد...

✓ رفتار رسولخدا صلی الله علیه و آله در تدفین فاطمه بنت اسد

عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ السَّيَّارِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جُمُهورٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ:

إِنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ أَسَدٍ أُمِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ كَانَتْ أَوَّلَ امْرَأَةٍ هَاجَرَتْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مِنْ مَكَّةَ إِلَى الْمَدِينَةِ عَلَى قَدَمَيْهَا وَكَانَتْ مِنْ أَتْبَارِ النَّاسِ - بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَسَمِعَتْ رَسُولَ اللَّهِ وَهُوَ يَقُولُ إِنَّ النَّاسَ يُحْشَرُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عُرَاءَ كَمَا وُلِدُوا فَقَالَتْ وَاسْوَأَتَاهُ فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَإِنِّي أَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يَبْعَثَكَ كَاسِيَةً وَ سَمِعْتُهُ يَذْكُرُ ضَغْطَةَ الْقَبْرِ فَقَالَتْ وَاصْغَفَاهُ فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَإِنِّي أَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يَكْفِيكَ ذَلِكَ وَ قَالَتْ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَوْمًا إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُعْتِقَ جَارِيَتِي هَذِهِ فَقَالَ لَهَا إِنْ فَعَلْتِ أَعْتَقَ اللَّهُ بِكُلِّ عَضْوٍ مِنْهَا عَضْوًا مِنْكَ مِنَ النَّارِ فَلَمَّا مَرَضَتْ أَوْصَتْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ أَمَرَتْ أَنْ يُعْتَقَ خَادِمَتُهَا وَ اغْتَقَلَ لِسَانُهَا فَجَعَلَتْ نُومِي إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِيْمَاءً فَقَبِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَصِيَّتَهَا فَبَيْتَمَا هُوَ ذَاتَ يَوْمٍ قَاعِدٌ إِذْ أَتَاهُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ هُوَ يَبْكِي فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَا يُبْكِيكَ فَقَالَ مَا تَتْ أُمِّي فَاطِمَةَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ وَ أُمِّي وَ اللَّهُ وَ قَامَ مُسْرِعًا حَتَّى دَخَلَ فَتَنَظَرَ إِلَيْهَا وَ بَكَى ثُمَّ أَمَرَ النِّسَاءَ أَنْ يَغْسِلْنَهَا وَ قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِذَا فَرَعْتُنَّ فَلَا تُحَدِثْنَ شَيْئًا حَتَّى تُعْلِمْتَنِي فَلَمَّا فَرَعْنَ أَعْلَمْنَهُ بِذَلِكَ فَأَعْظَاهُنَّ أَحَدٌ قَمِيصِيهِ الَّذِي يَلِي جَسَدَهُ وَ أَمَرَهُنَّ أَنْ يُكْفِنَهَا فِيهِ وَ قَالَ لِلْمُسْلِمِينَ إِذَا رَأَيْتُمُونِي قَدْ فَعَلْتُ شَيْئًا لَمْ أَفْعَلْهُ قَبْلَ ذَلِكَ فَسَلُونِي لِمَ فَعَلْتُهُ فَلَمَّا فَرَعْنَ مِنْ غُسْلِهَا وَ كَفْنِهَا دَخَلَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَحَمَلَ جَنَازَتَهَا عَلَى عَاتِقِهِ فَلَمْ يَزَلْ تَحْتَ جَنَازَتِهَا حَتَّى أَوْرَدَهَا قَبْرِهَا ثُمَّ وَضَعَهَا وَ دَخَلَ الْقَبْرَ فَاصْطَجَعَ فِيهِ ثُمَّ قَامَ فَأَخَذَهَا عَلَى يَدَيْهِ حَتَّى وَضَعَهَا فِي الْقَبْرِ ثُمَّ انْكَبَّ عَلَيْهَا طَوِيلًا يُنَاجِيهَا وَ يَقُولُ لَهَا ابْنُكَ ابْنُكَ [ابْنُكَ] ثُمَّ خَرَجَ وَ سَوَى عَلَيْهَا ثُمَّ انْكَبَّ عَلَى قَبْرِهَا فَسَمِعُوهُ يَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَوْدِعُهَا إِلَيْكَ ثُمَّ انْصَرَفَ فَقَالَ لَهُ الْمُسْلِمُونَ إِنَّا رَأَيْنَاكَ فَعَلْتَ أَشْيَاءَ لَمْ تَفْعَلْهَا قَبْلَ الْيَوْمِ فَقَالَ الْيَوْمَ فَقَدْتُ بِرَّ أَبِي طَالِبٍ إِنْ كُنْتُ لَيَكُونُ عِنْدَهَا الشَّيْءُ فَتُوَثِّرُنِي بِهِ عَلَى نَفْسِهَا وَ وَلَدِهَا وَ إِنِّي ذَكَرْتُ الْقِيَامَةَ وَ أَنَّ النَّاسَ يُحْشَرُونَ عُرَاءَ فَقَالَتْ وَاسْوَأَتَاهُ فَضَمِنْتُ لَهَا أَنْ يَبْعَثَهَا اللَّهُ كَاسِيَةً وَ ذَكَرْتُ ضَغْطَةَ الْقَبْرِ فَقَالَتْ وَاصْغَفَاهُ فَضَمِنْتُ لَهَا أَنْ يَكْفِيَهَا اللَّهُ ذَلِكَ فَكَفَّنْتُهَا بِقَمِيصِي وَ اصْطَجَعْتُ فِي قَبْرِهَا لِذَلِكَ وَ

انْكَبَتْ عَلَيْهَا فَلَقْنَتْهَا مَا تُسْأَلُ عَنْهُ فَأَنَّهَا سُئِلَتْ عَنْ رَبِّهَا فَقَالَتْ وَ سُئِلَتْ عَنْ رَسُولِهَا فَأَجَابَتْ وَ سُئِلَتْ عَنْ وَلِيِّهَا وَ إِمَامِهَا فَأُزِجَ عَلَيْهَا فَقُلْتُ ابْنُكَ ابْنُكَ [ابْنُكَ].

کافی (ط - دار الحدیث)، ج ۲، ص: ۴۷۴

امام صادق علیه السلام فرمود: فاطمه بنت اسد مادر امیر المؤمنین نخستین زنی بود که پیاده از مکه بمدینه بسوی رسول خدا مهاجرت کرد و از همه مردم نسبت ایشان مهربانتر بود، از پیغمبر شنید که میفرمود:

مردم روز قیامت برهنه محشور شوند، پس گفت: وای از این رسوائی! رسول خدا صلی الله علیه و آله باو فرمود: من از خدا میخواهم که ترا پوشیده محشور کند، و نیز از آن حضرت شنید که فشار قبر را یاد آور می شد. فاطمه گفت: وای از ناتوانی!، رسول خدا صلی الله علیه و آله باو فرمود: من از خدا می خواهم که تو را در آنجا آسوده دارد.

روزی برسول خدا صلی الله علیه و آله عرض کرد: من میخواهم این کنیز خود را آزاد کنم، حضرت باو فرمود: اگر چنین کنی، خدا در برابر هر عضوی از او یک عضو ترا از آتش دوزخ آزاد کند، پس چون بیمار شد، رسول خدا صلی الله علیه و آله وصیت کرد و سفارش نمود خادمش را آزاد کند و زبانش بند آمده بود، لذا به ایشان اشاره کرد و رسول خدا صلی الله علیه و آله وصیتش را پذیرفت. پس روزی رسول خدا نشست به بود که امیر المؤمنین علیه السلام گریان وارد شد. رسول خدا صلی الله علیه و آله باو فرمود: چرا گریه میکنی؟ گفت: مادرم فاطمه وفات کرد. رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: بخدا مادر من هم بود، پس با شتاب برخاست تا بر او وارد شد و چون باو نگریست گریان شد. آنگاه بزنها دستور داد غسلش دهند.

و فرمود: چون از غسلش فارغ شدید، کاری نکنید تا بمن خبر دهید، آنها چون فارغ شدند، آن حضرت را آگاه ساختند. رسول خدا صلی الله علیه و آله پیراهنی را که در زیر

میپوشید و بدنش می‌چسبید بیکی از آنها داد تا در آن کفنش کنند، و بمسلمانان فرمود: هر گاه دیدید من کاری کردم که پیش از این نکرده بودم، از من بپرسید چرا این کار کردی؟.

چون زنان از غسل و کفنش، بپرداختند، رسول‌خدا صلی الله علیه و آله در آمد و جنازه را روی دوش کشید و همواره زیر جنازه بود تا بقبرش رسانید، سپس جنازه را گذاشت و خود داخل قبر شد و در آن دراز کشید، آنگاه برخاست و جنازه را با دست خود گرفت و داخل قبر کرد، سپس خم شد و مدتی طولانی با او نجوا کرد و می‌فرمود: پسرت، پسرت. پس برخاست و روی قبر را هموار کرد، و باز خود را بروی قبر انداخت و مردم می‌شنیدند که می‌فرمود: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» بار خدایا! من او را بتو می‌سپارم» آنگاه مراجعت فرمود.

مسلمانان عرضکردند: شما را دیدیم کارهائی کردید که پیش از این نکرده بودید؛ فرمود: امروز مهربانی ابو طالب را از دست دادم، فاطمه اگر چیز خوبی نزدش بود، مرا بر خود و فرزندانم مقدم میداشت، من از روز قیامت یاد کردم و گفتم: مردم برهنه محشور شوند، او گفت: وای از این رسوائی، من ضامن شدم که خدا او را پوشیده محشور کند و از فشار قبر یادآور شدم. او گفت: وای از ناتوانی، من ضمانتت کردم که خدا کارگزاریش کند، از این جهت او را در پیراهنم کفن کردم و در قبرش خوابیدم و سر بگوشش گذاردم و آنچه از او می‌پرسیدند تلقینش کردم. چون او را از پروردگارش پرسیدند جواب داد و چون از پیغمبرش پرسیدند جواب داد اما چون از ولی و امامش پرسیدند، زبانش بلکنت افتاد، من گفتم: پسرت، پسرت [پسرت].

✓ امیرالمومنین علیه السلام لیلۃ المبیت ها داشتند

لَمَّا أَرَادَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الْإِحْتِفَاءَ مِنْ قُرَيْشٍ وَ الْهَرَبَ مِنْهُمْ إِلَى الشَّعْبِ لِخَوْفِهِ عَلَى نَفْسِهِ اسْتَشَارَ أَبَا طَالِبٍ رَحِمَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي ذَلِكَ فَأَشَارَ بِهِ عَلَيْهِ ثُمَّ تَقَدَّمَ أَبُو طَالِبٍ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ أَنْ يَضْطَجِعَ عَلَى فِرَاشِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لِيَقِيَهُ بِنَفْسِهِ فَأَجَابَهُ إِلَى ذَلِكَ فَلَمَّا نَامَتِ الْعُيُونُ جَاءَ أَبُو طَالِبٍ وَمَعَهُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ

فَأَقَامَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَأَصْبَحَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَكَانَهُ فَقَالَ أَمِيرُ
 الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا أَبَتَاهُ إِنِّي مَقْتُولٌ فَقَالَ أَبُو طَالِبٍ رَحِمَهُ اللَّهُ:

اضْبِرْ يَا بُيُّ فَالْصَّبْرُ أَحْجَى	كُلُّ حَيٍّ مَصِيرُهُ لِشُـعُوبٍ
قَدْ بَدَلْنَاكَ وَالبَلَاءُ شَدِيدٌ	لِفِدَاءِ النَّجِيبِ وَابْنِ النَّجِيبِ
لِفِدَاءِ الْأَعْرَازِيِّ الْحَسَبِ الثَّاقِبِ	وَالبَاعِ وَالفِنَاءِ الرَّحِيَّتِ
إِنْ يُصِيبَكَ المَنُونُ فَالتَّئِبُ يُبْرِي	فَمُصِيبَتُهَا وَغَيْرُ مُصِيبٍ
كُلُّ حَيٍّ وَإِنْ تَمَلَّى بَعِيشٍ	أَخِذْ مِنْ سِهَامِهَا بِنَصِيبٍ
قَالَ فَقَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ	وَ وَاللَّهِ مَا قُلْتُ الَّذِي قُلْتَ جَارِعاً
أَتَأْمُرُنِي بِالصَّبْرِ فِي نَصْرِ أَحْمَدَ	وَ تَعْلَمَ أَيُّ لَمْ أزلْ لَكَ طَائِعاً
وَ لَكِنِّي أَحْبَبْتُ إِظْهَارَ نَصْرَتِي	نَبِيِّ الِهُدَى المَحْمُودِ طِفْلاً وَ يَافِعاً.
وَ سَعِي لِرُؤُوسِهِ اللَّهُ فِي نَصْرِ أَحْمَدَ	

الفصول المختارة، ص: ٥٩

چون رسول صلی الله علیه و آله خواست از قریش پنهان شود و به سبب خوف از جان خود بگریزد، با ابو طالب پدر امیر المؤمنین علیه السلام مشورت کرد. پس ابو طالب اشاره به پنهان شدن نمود و آن را مناسب دانست ؛ آنگاه به امیر المؤمنین فرمود که جای رسول خدا صلی الله علیه و آله بخوابد تا با جان آنحضرت را حفظ کن.

امیر المؤمنین علیه السلام پذیرفتند. چون شب شد و همه خوابیدند، ابو طالب با امیر المؤمنین آمد. پس رسول خدا صلی الله علیه و آله از جای برخاست و امیر المؤمنین علیه السلام را در جای خود بخوابانید.

پس امیر المؤمنین به پدر فرمود : «یا ابتاه إِنِّي مَقْتُولٌ»

یعنی ای پدر، قطع امید از من و طمع از حیات من بدار و از خدا طلب اجر کن.

جناب ابوطالب در پاسخ فرمود:

ای پسر، در این بلا صبر کن، چراکه صبر عاقلانه است و هر زنده آخر راهش به سوی مرگ و جدایی است.

تو را در بلائی سخت فدا کردیم از برای کسی که نجیب نجیب زاده است. (یعنی رسول خدا صلی الله علیه و آله)

از برای فداء عزیزی که دارای حسب روشن، باشرافت، کریم و بخشنده است.

اگر مرگ برسد چاره ای نیست، همانا تیر که می تراشند بعضی به هدف می خورد و بعضی نه! برخی مدتی بیشتر زنده می مانند و بعضی زود می رود.

هر زنده ای اگر چه مهلتش بدهند تا مدتی زنده باشد، اما در نهایت به او نصیبی از مرگ خواهد رسید.

پس امیر المؤمنین علیه السلام فرمود:

آیا مرا به یاری احمد سفارش می کنی درحالی که من در نصرت او می کوشم و والله آنچه گفتم از روی ترس نبود.

اما دوست می داشتم تا تو نصرت مرا ببینی و بدانی که من همیشه طاعت تو می کنم.

سعی من در یاری احمد برای رضای خداست که او پیغمبری هادی و ستایش شده در کودکی و بزرگی است.

✓ رسولخدا در تشییع جنازه حضرت ابوطالب

وَلَمْ يَزَلْ رَسُولُ اللَّهِ مَمْنُوعًا مِنَ الْأَدَى بِمَكَّةَ مُوقِفًا حَتَّى تُوْفِيَ أَبُو طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَتَنَبَّتْ بِهِ مَكَّةَ وَ لَمْ يَسْتَقِرَّ لَهُ بِهَا دَعْوَةٌ حَتَّى جَاءَهُ جَبْرَائِيلُ فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ يُقْرُوكَ السَّلَامَ وَيَقُولُ لَكَ اخْرُجْ مِنْ مَكَّةَ فَقَدْ مَاتَ نَاصِرُكَ وَ لَمَّا قُبِضَ أَبُو طَالِبٍ أَتَى عَلِيٌّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَأَعْلَمَهُ بِمَوْتِهِ فَقَالَ لَهُ امْضِ يَا عَلِيُّ فَتَوَلَّ غُسْلَهُ وَ تَكْفِينَهُ وَ تَحْنِيظَهُ فَإِذَا رَفَعْتَهُ عَلَى سَرِيرِهِ فَأَعْلِمْنِي فَفَعَلَ ذَلِكَ فَلَمَّا رَفَعَهُ عَلَى السَّرِيرِ اعْتَرَضَهُ النَّبِيُّ وَ قَالَ: **وَصَلِّتْكَ رَحِمٌ وَ جُرِيَتْ خَيْرًا يَا عَمٌّ فَلَقَدْ رَبَّيْتِ وَ كَفَلْتِ صَغِيرًا وَ وَاَزَرْتِ وَ نَصَرْتِ كَبِيرًا** ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ وَ قَالَ أَمَا وَ اللَّهُ لَأَشْفَعَنَّ لِعَمِّي شَفَاعَةً يَعْجَبُ لَهَا أَهْلُ الثَّقَلَيْنِ

إعلام الوری بأعلام الهدی (ط - الحديثه)، ج ۱، ص: ۲۸۲

✓ تخریب چهره ابوطالب در کتاب بخاری

حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: لَمَّا حَضَرَتْ أَبَا طَالِبٍ الْوَفَاةَ دَخَلَ عَلَيْهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، وَعِنْدَهُ أَبُو جَهْلٍ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي أُمَيَّةَ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " أَيُّ عَمٍّ، قُلْ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَحَاجُّ لَكَ بِهَا عِنْدَ اللَّهِ "، فَقَالَ أَبُو جَهْلٍ، وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي أُمَيَّةَ: يَا أَبَا طَالِبٍ أَتَرَعْبُ عَنْ مِلَّةِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ مَا لَمْ أَنُحَ عَنكَ»، **فَتَرَلْتُ: {مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا أُولِي قُرْبَى، مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ} [التوبة: ۱۱۳]**

صحیح بخاری روایت ۴۶۷۵

توجه: جناب ابوطالب علیه السلام در مکه از دنیا رفتند و حال اینکه این آیه در مدینه نازل شده است!!!